

“Fisu-kunnat edelläkävijäverkostona edistävät kansallisten tavoitteiden saavuttamista etuajassa”

Fisu-verkoston pidemmän aikavälin suunnitelma

10.9.2025

Suunnitelman toteutus

Toimittanut FisU-palvelukeskus:

- Motiva: Merenheimo, Tiia; Rauta, Okariina; Ronkainen, Saara
- Suomen ympäristökeskus: Riekkinen, Venla; Saikku, Laura

Suunnitelman laadintaan osallistuneet FisU-kunnat:

- Forssa
- Hyvinkää
- Ii
- Joensuu
- Jyväskylä
- Kemi
- Kuopio
- Lahti
- Lappeenranta
- Riihimäki
- Siilinjärvi
- Turku
- Vaasa

Fisu-verkoston pidemmän aikavälin suunnitelma laadittiin osana verkoston 10-vuotisjuhlavuotta vuonna 2025. Suunnitelman taustalla on pitkäjänteisen verkostotyön lisäksi muun muassa kyselyaineistoa sekä useiden työpajojen ja ryhmäkeskustelujen tuloksia.

Suunnitelma hyväksyttiin FisU-verkoston neuvottelukunnan kokouksessa 10.9.2025.

Fisu-neuvottelukunnan jäsenet ovat:

- Kunnat:
 - Forssa, Hyvinkää, Ii, Joensuu, Jyväskylä, Kemi, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Riihimäki, Siilinjärvi, Turku, Vaasa
- Muut :
 - Kuntaliitto
 - Maa- ja metsätalousministeriö
 - Motiva
 - Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
 - Suomen ympäristökeskus Syke
 - Työ- ja elinkeinoministeriö
 - Ympäristöministeriö

Suunnitelman tarkoitus

Fisu-verkoston pidemmän aikavälin suunnitelmassa hahmotetaan polkua, jolla verkoston jäsenkunnat yhdessä kirittävät kansallisten tavoitteiden saavuttamista etuajassa.

Käytännössä suunnitelmassa:

Päätetään tulevan toiminnan painopisteet & näitä tukevien kehityshankkeiden teemoja vuoteen 2030 asti

Asetetaan välitavoitteet vuosille 2035 ja 2040

Tarkennetaan verkoston roolia ja vaikuttavuutta

Suunnitelman sisältö

Vaikuttavuus: Verkoston toimintaperiaatteet

- Verkoston rooli ja tarkoitus
- Verkoston toimintatavat
- Tulevaisuuden toimintaympäristö - menestystekijät ja haastajat

Tavoitteellisuus: Verkoston tavoitteet ja seuranta

- Verkoston päätavoitteet ja indikaattorit
- Indikaattoreiden seurantatavoitteet 2030, 2035, 2040
- Seurannan ja mitattavuuden kehittäminen

Toiminnallisuus: Verkoston painopisteet 2026-2030

- Yhdessä edistettävät teemat ja toimenpiteet
- Toiminnan rahoitus

Fisu-verkoston päätavoitteet

Ei päästöjä | Ei jätettä | Ei ylikulutusta

Seurantatavoitteet verkoston yhteisille indikaattoreille:

Kasvihuonekaasupäästöt | Kulutusperäiset päästöt | Ekologinen jalanjälki | Kiertotalousindeksi

Resurssiviisauden tiekartat

Resurssiviisauden kaistat ja kuntien oma seuranta

Painopisteet 2026 - 2030

Uudet ratkaisut kierto-
talouteen ja ylikulutuksen
vähentämiseen;
Elinvoima ja johdon
sitoutuminen

*Painopisteet
2030 - 2035*

*Painopisteet
2035 - 2040*

*Painopisteet
2040 - 2045*

*Painopisteet
2045 - 2050*

Vuosisuunnitelmassa määriteltävät, vaihtuvat, ajankohtaiset tiedonvaihdon teemat

Vaikuttavuus

verkoston toimintaperiaatteet

Verkoston rooli ja tarkoitus

Fisu-verkosto tukee systemaattista ja strategista resurssiviisaustyön edistämistä ja johtamista kunnissa.

Verkosto tarjoaa foorumin ideoiden ja vertaistuen jakamiseen kuntien välillä resurssiviisaustyön edistämiseksi. Toiminta tukee hyvien käytäntöjen ja esimerkkien leviämistä kuntien välillä sekä aktiivista ratkaisujen kehittämistä yhteistyöllä.

Verkoston päätavoitteet ja mittarit sekä resurssiviisaustyön tiekarttamalli tarjoavat yhteisen viitekehyksen strategiselle sitoutumiselle ja työn systemaattiselle johtamiselle. Verkoston toiminta tukee näiden hyödyntämistä kunnan työssä.

Päätavoitteisiin sitoutuminen vahvistaa resurssiviisaustyön strategista selkänajaa

➤ Tavoitteet määrittelevät yhteisen vaikuttavuustavoitteen, jonka toteuttamista ja seurantaa verkoston toiminta tukee.

Tiekarttamalli tukee resurssiviisaustyön systemaattista edistämistä ja työn käynnistämistä uusissa kunnissa

➤ Kunnat jäsentävät työtä omalla tavallaan tiekarttoihin ja suunnitelmiin, mutta kaikkia yhdistää johtamismalli, jossa strategian alainen, kunnan toiminnan läpileikkaava pidemmän aikavälin suunnittelu sitoo yhteen verkoston päätavoitteita edistäviä teemoja ja tukee poikkihallinnollista yhteistyötä ja käytännön työn toimeenpanoa. Verkosto tarvittaessa reagoi muuttuvaan toimintaympäristöön ja huomioida uusiakin teemoja ajankohtaisten asioiden mukaan.

Resurssivisauden kaistat tarjoavat pohjan yhteiselle keskustelulle ja hyvien esimerkkien jakamiselle

➤ Yhteisten kaistojen avulla voidaan tunnistaa ja priorisoida toiminnan fokuksia ja uusien toimenpiteiden tarvetta. Kunnat voivat käyttää kaistoja omassa työssään ja tiekartoissaan haluamallaan tavalla soveltaen.

Verkosto tuo näkyvyyttä kuntien resurssiviisaustyölle ja korostaa sen monia hyötyjä

➤ Verkostossa tuodaan esiin niin hyvät esimerkit ja onnistumiset, kuin haasteetkin, ja tietoa jaetaan myös laajemmin kuntakentälle. Kuntalaisia ja kunnan sidosryhmiä innostetaan mukaan, korostaen myös resurssiviisaustyön elinvoimahujoityjä. Tavoitteena on tukea vahvistaa kunta- ja aluetaloutta, luoda työpaikkoja ja edistää kestävää hyvinvointia.

Fisu-verkosto edistää myös laajemmin kestävän kehityksen tavoitteita

Verkoston toiminta osaltaan tukee ja edistää kahdeksaa Agenda 2030 tavoitetta. Toiminnan esittäminen Agenda 2030 kehikonkin näkökulmasta koettiin muutama vuosi sitten tarpeelliseksi; resurssiviisauden edistäminen saa selkeämmän linkityksen kuntien laajempaan toimintaympäristöön.

- Terveyttä ja hyvinvointia
- Edullista ja puhdasta energiaa
- Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuuria
- Kestävät kaupungit ja yhteisöt
- Vastuullista kuluttamista
- Ilmastotekoja
- Maanpäällinen elämä
- Yhteistyö ja kumppanuus

Verkoston toimintatavat

Nykyiset toimintaperiaatteet luovat perustan kehittämiselle

Verkoston perustoiminta, sen suunnittelu ja ylläpito toteutetaan verkoston vuosittaiselle perusrahoituksella.

- Neuvottelukunta ohjaa ja linjaa strategiset suunnat, palvelukeskus koordinoi ja toimeenpanee toimintaa yhteistyössä ydinpelureiden, kuntien, kanssa
- Vuoropuhelu valtionhallinnon toimijoiden kanssa neuvottelukunnan kautta tukee vaikuttavuutta ja kytkeytymistä valtakunnalliseen kehittämiseen.
- Verkosto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa kasvokkain verkostopäiville vertaistuen ja yhdessä kehittämisen merkeissä.
- Erillishankkeilla kohdennetaan lisäresursseja valittujen aiheiden yhdessä kehittämiseen.
- **Viestintä** tuo näkyvyyttä kuntien resurssiviisaustyölle ja verkostolle.
- **Päätavoitteiden seuranta** luo pohjan toiminnan kehittämiselle ja vaikuttavuudelle.

Toimintatapojen kehittämisen fokus vuosille 2026-2030

Tavoitteena päätavoitteiden ja strategisen resurssiviisaustyön edistämisen ja johtamisen systemaattinen tuki. Tuetaan tätä edistämällä valittuja laajempia painopisteitä vaikuttavilla yhteishankkeilla, lisäämällä hyvien käytäntöjen jakamista käytännön toimenpideideoista resurssiviisaustyön eri osa-alueille, sekä kehittämällä verkostotyön seurantaa. Laajempaan kehittämiseen suunnataan resurssit hankerahoitusten kautta.

- **Kehitetään edelleen erillishankkeita vaikuttavuuden välineenä:** Suunnataan tekemistä erityisesti valittuihin painopisteisiin. Tavoitellaan hanketyöhön eri toimialoja mukaan, tuetaan edelleen sitä että resurssiviisaus saadaan koko kunnan asiaksi.
- **Vahvistetaan verkostoa foorumina hyvien käytäntöjen jakamiseen** ja tuetaan näin resurssiviisauden eri osa-alueiden edistymistä: Lisätään matalan kynnyksen vertaisoppimista valituista teemoista myös verkostopäivien välillä. Esimerkiksi aamukahvi-Teamsit, joissa kunnat jakavat tietystä aiheesta kehittämisen oppeja ja toimenpideideoita.
- **Kehitetään yhteistyötä muiden strategisten hankkeiden ja kuntaverkostojen kanssa** esimerkiksi erillishankkeissa ja hyvien käytäntöjen jakamisessa.
- **Kehitetään kiertotalousindeksiä** työn ja toimenpiteiden arvioinnin ja systemaattisen johtamisen tueksi.
- **Viestintä:** vahvistetaan elinvoimanäkökulman ja perustelujen vahvistamista

Verkoston tulevaisuuden toimintaympäristö – menestystekijät ja haastajat

Tulevaisuuden toimintaympäristöä on jäsennetty verkostopäivien ennakkokyselyn sekä FisU-verkostopäivien ”Tulevaisuuden toimintaympäristö” -keskustelun pohjalta. On tärkeää tunnistaa, millaisia tekijöitä verkoston pitkän aikavälin toiminnassa tulee ottaa huomioon, jotta saamme vahvistettua edelläkävijäkuntien verkoston vaikuttavuutta.

Vahvuudet

Verkoston ja kuntien sisäiset työn tulevaisuuden mahdollistajat

Strateginen sitoutuminen selkänajana
yhteisten tavoitteiden edistämiseen
Kuntapäättäjien rooli ja ymmärrys
resurssiviisaustyöstä

Vertaisoppiminen ja hyvien käytäntöjen
leviäminen

Resurssiviisaustyön strategisuus ja
pitkäjänteinen suunnitelmallisuus

Aktiiviset, osaavat tekijät kunnissa

Eri toimialojen osallistuminen
verkostotyöhön

Heikkoudet

Verkoston ja kuntien sisäiset tulevaisuuden pullonkaulat

Kuntien taloustilanne

Kuntapäättäjien rooli ja ymmärrys
resurssiviisaustyöstä

Mahdollisuudet

Ulkopuolelta tulevat työn tulevaisuuden mahdollistajat

Luontokadon saama näkyvyys lisää
resurssiviisaustyönkin painoarvoa
Resurssiviisauden linkittäminen muihin
ajankohtaisiin teemoihin: esimerkiksi
turvallisuuteen ja resilienssiin sekä
elinvoimaan ja uusiin
liiketoimintamahdollisuuksiin

Tekoälyn kehittyminen

Uhkat

Ulkopuolelta tulevat tulevaisuuden haastajat

Epävakaa maailmantilanne

Populismi ja disinformaatio,
polarisaation kasvu

Valtion taloustilanne, ennakoitavuus

Tavoitteellisuus

verkoston tavoitteet ja seuranta

Fisu-kunnat tavoittelevat edelläkävijyyttä resurssiviisaudessa

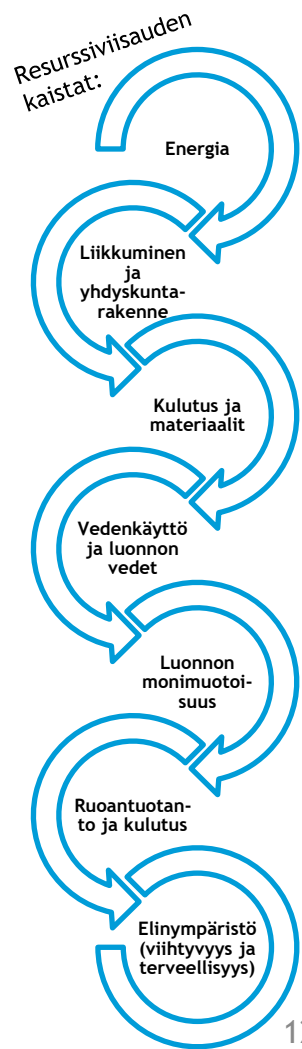
Fisu-kunnat ovat valtuuston päätöksellä sitoutuneet resurssiviisaustavoitteeseen, joka on verkostoa perustettaessa jaettu kolmeksi päätavoitteeksi vuodelle 2050:

Ei päästöjä - Ei jätettä - Ei ylikulutusta

Verkostossa on asetettu aiemmin tarkempia välitavoitteita vuodelle 2030. Tavoitteiden seuranta on toteutettu erilaisten yhteisten indikaattoreiden avulla.

Lisäksi kunnat ovat voineet seurata työn edistymistä lukuisilla muilla tarkemmilla omilla kuntakohtaisella mittareilla, esimerkiksi **resurssiviisauden kaistojen** mukaan.

Suunnitelma sisältää tarkennetut päätavoitteet vuoteen 2050, sekä uudet seurantatavoitteet päätavoitteiden yhteisille indikaattoreille vuosille 2035 ja 2040. Indikaattoreita voidaan päivittää tarvittaessa.

Resurssi- viisaus 2050

Ei
päästöjä

Ei jätettä

Ei yli-
kulutusta

Verkoston tarkennetut tavoitteet

Edelläkävijäkunnat yhdessä verkostona pyrkivät kunnianhimoisesti edistämään verkoston omiin päätavoitteisiin linkittyvien kansallisten tavoitteiden saavuttamista etuajassa. Samalla huomioidaan globaaleja näkökohtia. Fisun-verkoston päätavoitteita on tarkennettu tässä suunnitelmassa seuraavasti:

Fisu-kunnat kirittävät toisiaan ja samalla koko Suomea saavuttamaan päästövähennyksiä.

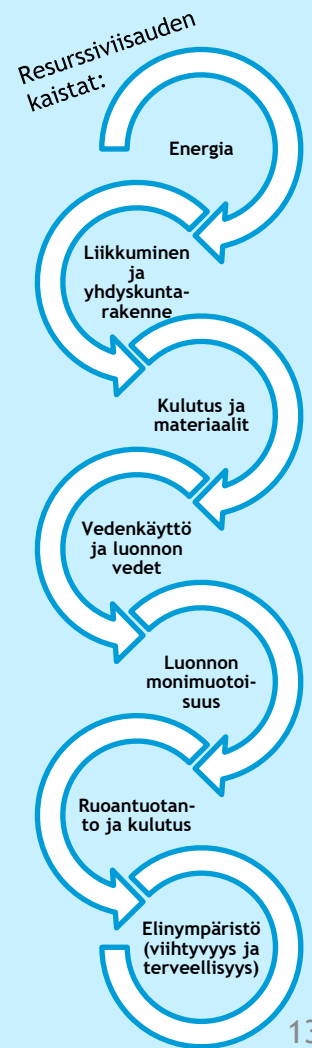
- Käytännössä Fisun-kunnat tavoittelevat siis vähintään Suomen päästövähennystavoitteen mukaista polkua (ilmastolaki, 2022), huomioiden samalla myös kulutuksesta aiheutuvia päästöjä.
- Tavoitetta seurataan käyttöperäisten päästöjen lisäksi kulutusperäisten päästöjen kehityksellä.

Fisu-kunnat näyttävät suuntaa kansallisten kiertotaloustavoitteiden saavuttamisessa.

- Käytännössä tämä tarkoittaa tällä hetkellä kunnianhimoisen kiertotaloustyön edistämisen ohella määrällisen ja laadullisen mittaroinnin yhdistämistä kunnan kiertotaloutta kuvaavan indeksin muotoon. Lisäksi verkosto pyrkii vaikuttamaan alueellisen jäteseurannan kehittämiseen.
- Tavoitetta tullaan toistaiseksi seuraamaan verkostossa pilotoitavalla kiertotalousindeksillä.

Fisu-kunnat mahdollistavat globaalisti kestävästä kulutuksesta.

- Käytännössä kunnat tekevät toimia, jotka mahdollistavat eri toimijoiden kestävämpää kulutusta.
- Tavoitetta voidaan seurata kulutusperäisten päästöjen ja ekologisen jalanjäljen kehityksellä.

Seurantatavoitteet verkoston yhteisille indikaattoreille

Käyttöperäiset kasvihuonekaasupäästöt
Kulutusperäiset kasvihuonekaasupäästöt
Ekologinen jalanjälki
Kiertotalousindeksi

Fisu-kunnat kirittävät toisiaan ja samalla koko Suomea saavuttamaan päästövähennystavoitteensa etuajassa

Aiempana välitavoitteenaan Fisu-kunnat ovat pääosin saavuttaneet 80 % päästövähennyksiä 2007 – 2030 välillä. Tavoitetta on yleisimmin seurattu Syken käyttöperäisten päästöjen Hinku-laskentametodilla, joka sisältää vain osan kaikista päästöistä.

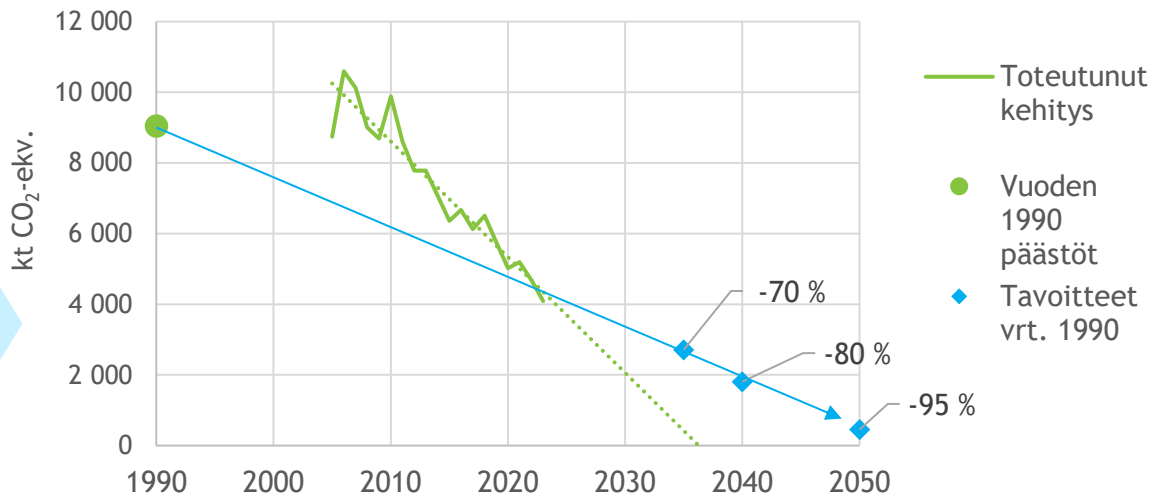
Fisu-kunnat tavoittelevat nyt vähintään ilmastolaissa määriteltyjen kansallisten päästövähennystavoitteiden mukaista polkua (Ilmastolaki 423/2022, 2 §).

Käytännössä tämä tarkoittaa, että tavoitetta seurataan nyt kaikilla päästösektoreilla*, välitavoitteiden ollessa (vuodesta 1990) vähintään:

- - 70 % vuoteen 2035
- - 80% vuoteen 2040
- - 95 % vuoteen 2050

Osa kunnista asettaa lisäksi omia, tiukempia ilmastotavoitteita.

Fisu-kuntien khk-päästöjen kehitys ja uudet seurantatavoitteet (ALas-laskenta, kaikki päästöt*, Suomen ympäristökeskus)

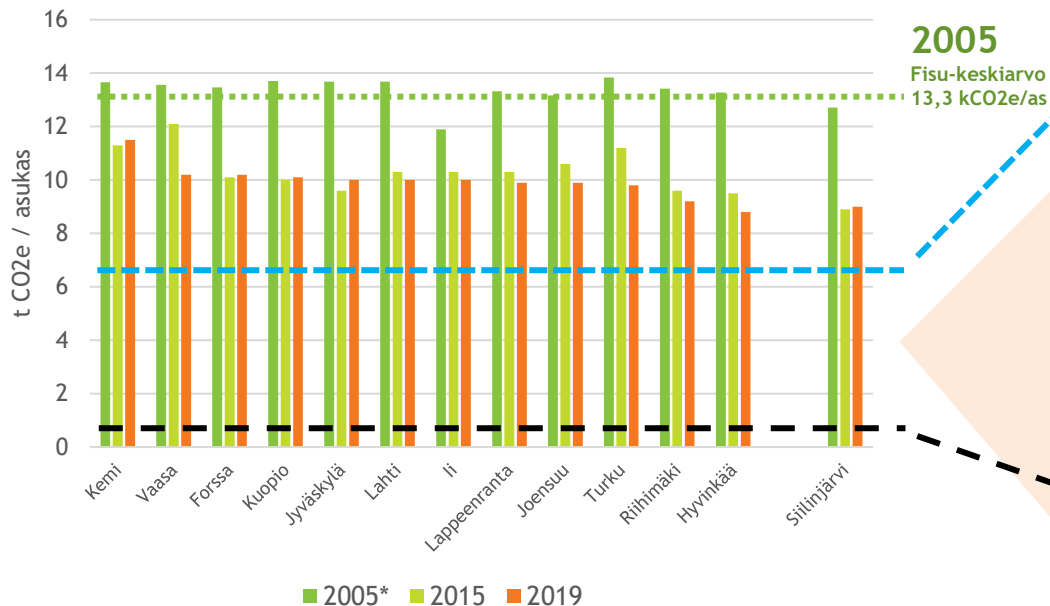

Fisu-verkoston **kaikki päästöt*** ovat jo vähentyneet **55 %** vuodesta **1990** vuoteen **2023** (päästöt per asukas -62 %) Tutustu tietoihin: paastot.hiilineutraalisuomi.fi

*Kaikki Suomen kasvihuonekaasuinventaarion päästöt lukuun ottamatta teollisuuden prosessipäästöjä, kotimaan lentoliikennettä, jäänmurtaajia ja maankäyttösektoria.

Fisu-verkosto tavoittelee kulutuksen päästöjen vähentämistä kestävälle tasolle

Asukaskohtaiset kulutuspäästöt
(ALasKulutus, Suomen ympäristökeskus,
*2005 arvioitu Fisu-kunnille erikseen)

Aiempi välitavoite on Fisu-verkostossa ollut vuoden 2022 Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman mukaisesti*, että **kulutusperäinen hiilijalanjälki puolittuu (-50 %) vuoteen 2030 mennessä** (vuoden 2005 tasosta).

Fisu-kunnat tavoittelevat nyt kulutusperäisten päästöjen laskemista kestäväksi pidettyyn tasoon vuonna 2050 (0,7 tCO₂e/as).

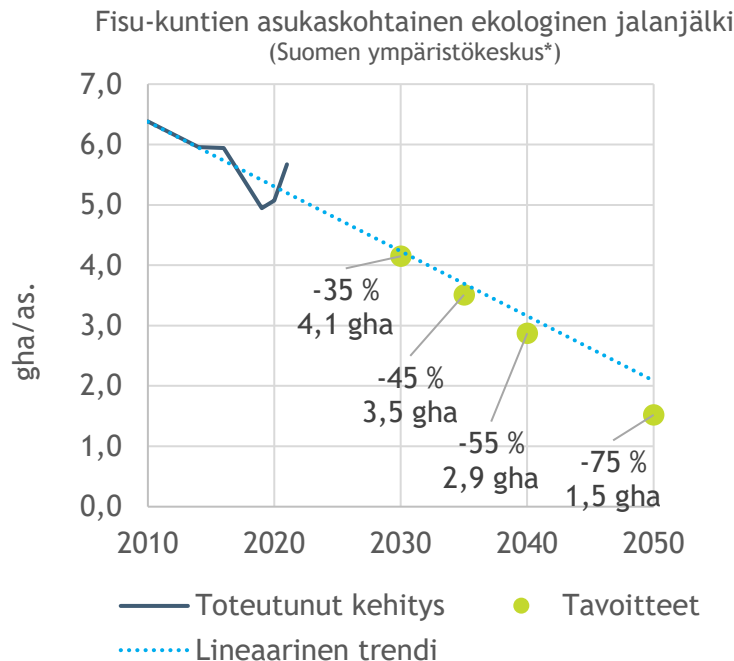
Vuoden 2005 tasoon verrattuna tämä tarkoittaa:

- 60 % vuoteen 2035 (5,3 t/as)
- 70 % vuoteen 2040 (4 t/as)
- 85 % vuoteen 2045 (2 t/as)
- 95% vuoteen 2050 (0,7 t/as)

(suluissa oleva luku laskettu 2005 Fisu-keskiarvosta 13,3 tCO₂e/as)

Tarkastele päästöjä: kulutus.hiilineutraalisuomi.fi

Fisu-kunnat mahdollistavat globaalisti kestävää kulutusta, jota mitataan ekologisen jalanjäljen indikaattorilla

Ylikulutusta on verkoston perustamisesta lähtien seurattu myös ekologisen jalanjäljen kehittymisellä.

Ekologisen jalanjäljen osalta tavoitellaan polkua globaalisti kestäväenä pidettyyn tasoon (1,5 gha/as. vuonna 2050)*.

Vuoden 2010 tasoon verrattuna tämä tarkoittaa:

- 35 % vuoteen 2030 (4,1 gha/as)
- 45 % vuoteen 2035 (3,5 gha/as)
- 55 % vuoteen 2040 (2,9 gha/as)
- 75 % vuoteen 2050 (1,5 gha/as)

Toteutuneen kehityksen mukainen ura perustuu Fisu-kuntien keskiarvoon.

*Lisätietoja ekologisen jalanjäljen laskennasta löytyy raportista [Fisu-kuntien ekologinen jalanjälki: Laskentaperiaatteet ja tulokset \(Helda\)](#)

Fisu-kunnat näyttävät suuntaa kansallisten kiertotaloustavoitteiden saavuttamisessa

Kunnianhimoisten kiertotaloustoimien ohella Fisu-verkosto osallistuu jäteseurannan kehittämiseen

- Verkoston aiempina jätteettömyystavoitteina on ollut materiaalihäviöiden vähenemisen lisäksi kotitalousjätteen määrän lasku sekä kierrätysasteen nousu. Näiden laskennasta luovuttiin muun muassa tietopuutteiden vuoksi.
- Nyt verkostossa kehitetään ja pilotoidaan määrällisen ja laadullisen mittaroinnin yhdistävää kunnan kiertotalousindeksiä, joka auttaa sekä suuntaamaan että seuraamaan kunnianhimoista kiertotaloustyötä.
- Lisäksi Fisu-verkosto pyrkii osaltaan edistämään sitä, että Suomessa kehitetään kotitalousjätteen määrän ja kierrätysasteen alueellista laskentaa.

Kiertotalousindeksi

Fisu-verkosto pilotoi jätteettömyystavoitteen seurannassa kiertotalousindeksiä

- Indeksii arvioi, missä laajuudessa kunnassa on toteutettu kiertotaloutta edistäviä toimia, myös sellaisten toimien osalta joita ei voi mitata määrällisesti.
- Laaja lista tarvittuja toimia eri osa-alueilta kootaan asiantuntijalähtöisesti ja yhdessä kehittäen.
- Indeksii toimii kuntaa eteenpäin sekä mahdollistajana että toimijana kannustavana tarkistuslistana, joka toimii samalla ideapankkina työtä aloittelevalle.
- Toimet pisteytetään vaikuttavuuden ja toteutustason mukaan, ja summataan indeksiluvuksi.
- Työstössä varmistetaan indeksin soveltuvuus myös erikokoisille, ja -tyyppisille kunnille
- Indeksii maksimi = 100: hypoteettinen tilanne, jossa kaikki mahdollinen on tehty ja resurssiviisaus toteutuu kunnassa sataprosenttisesti.
- Kunnat voivat kukin omalla tavallaan päästä indeksissä kiitettävälle tasolle.

Seurantatavoitteet verkoston yhteisille indikaattoreille

Tavoitteet näyttävät suuntaa verkoston päätavoitteiden saavuttamiselle

Resurssi-
viisaus

2050

Päätavoitteet:

Ei
päästöjä

Ei yli-
kulutusta

Ei
jätettä

	Aiemmat välitavoitteet 2030	Seuranta- tavoite 2035	Seuranta- tavoite 2040	Seuranta- tavoite 2050
KHK-päästöt	-80% / min. -60 % (Hinku-laskenta v. 2007)	Min. -70 % (kaikki päästöt v. 1990)	Min. -80 % (kaikki päästöt v. 1990)	Min. -95 % (kaikki päästöt v. 1990)
Kulutus päästöt (vrt. 2005)	Kulutusperäinen hiilijalanjälki puolittuu (vrt. 2005)	-60 % = 5,3 t/as (vrt. 2005)	-70 % = 4 t/as (vrt. 2005)	-95 % = 0,7 t/as (vrt. 2005)
Ekolog. jalanj. (vrt. 2010)	* Ei määritelty *	-45 % = 3,5 gha/as (vrt. 2010)	-55 % = 2,9 gha/as (vrt. 2010)	-75 % = 1,5 gha/as (vrt. 2010)
Kiertotalous- indeksi (kehit.)	Kotitalousjäte vähenee; kierrätysaste 65 %	* Kehitetään * Indeksi paranee 	* Kehitetään * Indeksi paranee 	* Kehitetään * Indeksi paranee

Toiminnallisuus

Verkoston painopisteet 2026-2030

Uusia ratkaisuja ja hyvien käytäntöjen jakamista

Verkoston kehittämistoimintaa ohjaavat yhdessä valitut painopisteet

Painopisteet ovat teemoja, joiden edistämiseen keskitytään useamman vuoden ajan. Ne ovat laajoja haasteita, joihin verkosto yhdessä kehittää uusia ratkaisuja.

Kehittämiselle tavoitellaan isompaa mittakaavaa erillishankkeilla. Niiden valmisteluun käytetään yhteisiä kehittämisresursseja ja mahdollisuuksien mukaan kaikki verkoston kunnat ovat mukana.

Painopisteet valitaan 3-5 vuodeksi kerrallaan, ja päivitetään tarvittaessa esimerkiksi kuntien valtuustokausittain. Niitä voidaan tarkentaa vuosittaisessa suunnittelussa ja erillishankkeiden valmisteluissa. Ensimmäisessä vaiheessa painopisteet on valittu vuosille 2026-2030.

Verkoston toiminta mahdollistaa hyvien käytäntöjen jakamista ajankohtaisissa teemoissa

Tavoitteena on, että verkosto tukee vertaisoppimista ja parhaiden käytäntöjen leviämistä kuntien välillä.

Verkoston isojen yhteisten painopisteiden lisäksi vuosittain valitaan 2-4 teemaa, joista järjestetään matalan kynnyksen tiedonvaihtoa.

Teemojen valinnassa voidaan huomioida kuntien toimintaympäristön muutoksia sekä ajankohtaisia kehityssuuntia. Resurssiviisaustyön kaistat tukevat teemojen tunnistamista.

Verkon painopisteet 2026-2030

Verkon toiminnan painopisteet suuntaavat uusien toimenpiteiden, kuntien välisen yhteistyön ja erillishankkeiden kehittämistä. Vuosille 2026-2030 valitut painopisteet ovat uudet ratkaisut kiertotalouteen ja ylikulutuksen vähentämiseen sekä elinvoima ja johdon sitoutuminen. Molemmat ovat koko verkoston toimintaa poikkileikkaavia kokonaisuuksia, joiden vahvistamiseen ja toteuttamiseen kunnat haluavat yhdessä etsiä käytännön keinoja.

Uudet ratkaisut kiertotalouteen siirtymiseen ja ylikulutuksen vähentämiseen

Verkon päätavoitteista Ei jätettä ja Ei ylikulutusta on koettu kunnissa haastaviksi ratkaista ja niihin kaivataan uudenlaisia ratkaisuja. Tähän tarvitaan ajattelutavan muutosta, yhteistyötä kunnan sidosryhmien kanssa sekä konkreettisia muutoksia ja uusia ratkaisuja kunnan omassa toiminnassa.

Esimerkkejä mahdollisista painopisteen osa-alueista:

- **Tietoisuuden lisääminen** kestävästä kulutuksesta ja kuluttajakäyttäytymiseen vaikuttaminen esimerkiksi laajan viestintäkampanjan avulla.
- **Kunnan hankintojen kehittäminen:** kiertotalouden mukaiset, kestävä kulutusta edistävät hankinnat. Kehitetään esimerkiksi yhteisiä hankintakriteereitä vaikuttaviin teemoihin ja edistetään kuntaorganisaatioiden hankintaosaamista.
- Tunnistetaan ja kehitetään kuntien keinoja edistää kiertotalouteen siirtymistä, materiaalitehokkuutta ja jätteen vähentämistä. Myös kiertotalousindeksi tukee seurattavien, vaikuttavien keinojen tunnistamista.

Elinvoima ja johdon sitoutuminen

Elinvoima ja johtaminen ovat kunnan toimintaa poikkileikkaavia ja ohjaavia ajureita, joihin resurssiviisaustyö täytyy saada kytkettyä, jotta kestävä muutos on mahdollinen. Verkosto vahvistaa yhdessä resurssiviisauden roolia kuntien elinvoimatyössä ja kutsuu kuntajohdon ja päättäjät mukaan resurssiviisauden edistämiseen.

Esimerkkejä mahdollisista painopisteen osa-alueista:

- Edistetään kunnan johdon ja päättäjien tietoisuutta resurssiviisaustyöstä ja sen hyödyistä ja mahdollisuuksista erityisesti elinvoiman edistämässä.
- Vahvistetaan yritysyhteistyötä ja sen hyödyntämistä keinona resurssiviisaustavoitteiden, myös kiertotalouspainopisteen edistämässä.
- Tunnistetaan parhaita käytäntöjä vahvistaa kunnan omien yhtiöiden ohjausta resurssiviisaustavoitteiden edistämässä.

Hyvien käytäntöjen jakamisen teemat

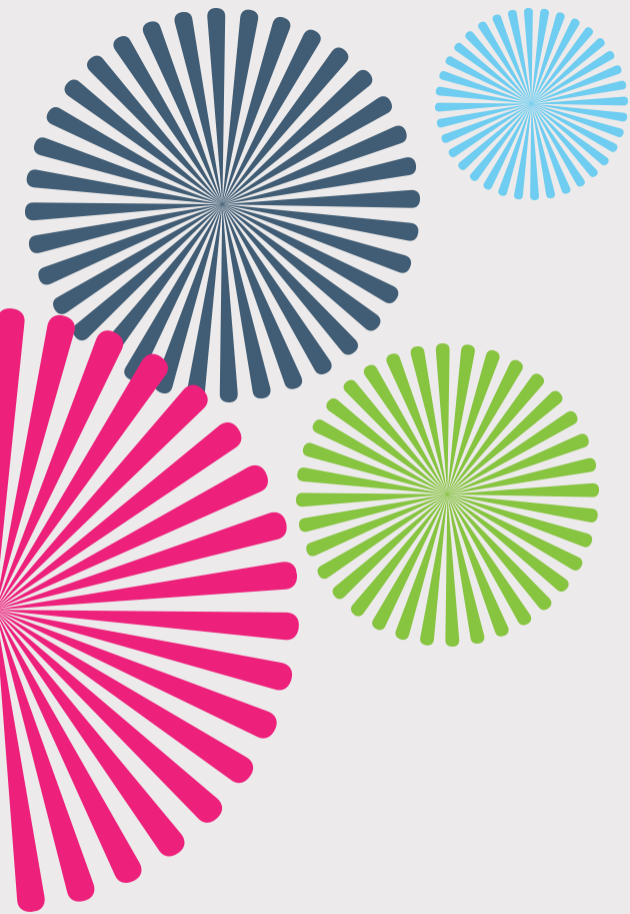
Fisu-verkostossa toteutetaan kuntien välistä tiedonvaihtoa ja hyvien käytäntöjen jakamista systemaattisesti osana verkoston toimintaa, esimerkiksi verkostopäivillä ja erillishankkeissa. Tiedonvaihtoa pyritään vahvistamaan ja kehittämään matalan kynnyksen keinoja, esimerkiksi etäaamukahvitilaisuuksia, joissa kunnat voivat jakaa oppeja valitusta teemasta.

Fisu-verkosto edistää lisäksi aktiivista tiedonvaihtoa eri kestävyystyön kuntaverkostojen välillä.

Kunnat voivat osallistua eri teemojen tiedonvaihtoon omien tarpeidensa mukaan. Tiedonvaihdon teemat ja tavat valitaan vuosittaisessa suunnittelussa. Teemoja voidaan tunnistaa esimerkiksi resurssiviisaustyön kaistojen kautta.

Vuonna 2025 esiin nousseita ehdotuksia mahdollisista tiedonvaihdon teemoista

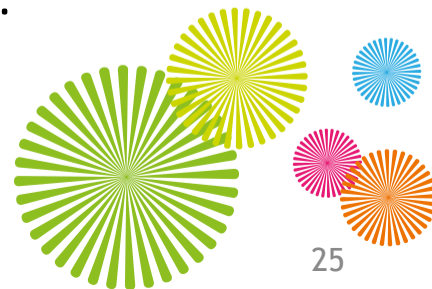
- Kestävä liikkuminen ja liikenteen päästöt
- Maamassojen kiertotalous ja koordinointi
- Maankäyttösektorin tai maatalouden ilmastotoimet ja niiden yhteensovittaminen muihin tavoitteisiin, kuten luonnon monimuotoisuuteen
- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- Vedenkäyttö ja hulevedet
- Resurssiviisaustyön rahoitusmahdollisuudet
- Seuranta

Toiminnan rahoitus ja odotukset

Toiminnan rahoitus

- Verkoston perusrahoitus muodostuu kuntien vuosittaisesta jäsenmaksusta, jonka suuruus on jaettu kolmeen kokoluokkaan kunnittain asukasmäärän mukaan. Jäsenmaksun suuruutta tarkastellaan tarvittaessa.
- Lähtökohta on, että tunnistetaan vuosittain rahoituslähteitä, joista haetaan jatkossa rahoitusta valituille painopisteille.
- Mahdollisuus hakea useampaa kehityshanketta samanaikaisesti, jos se verkoston kuntien tahtotila. Lähtökohta on, että verkostolla jatkuvasti käynnissä vähintäänkin yksi pidempi aikainen kehityshanke.

Odotukset toimintaympäristölle

- Kunnat onnistuvat tavoitteissaan ja osaavat hyödyntää verkostoa strategioidensa toimeenpanossa.
- Alueelliset toimijat tunnistavat verkoston yhteistyötahona osana kestävyystavoitteitaan ja toimenpiteitään.
- Valtionhallinto muistaa ja osaa tunnistaa verkoston mukaan hallitusohjelmassa resurssoituihin toimiin.
- Yhteistyötä janoava ja siihen kannustava verkosto kansallisilla ja kansainvälisillä foorumeilla
- Verkosto avoin kaikille edelläkävijäkunnille – lämpimästi mukaan!